

MATICION INFORMATION CENTER	Subject Heading : ศัลยกรรม
Date : 10 ส.ย. 2543 Page : 5	Source : สยามรัฐ No : 48130908
Keyword	

๑๐๐ ปี สมเด็จพระนางเจ้ารำจพรรณี

“...ฉันได้ไปเยี่ยมตำรวจตระเวนชายแดน
ที่ปฏิบัติงานในป่าเขา ๕
เพื่อปกป้องรักษาแผ่นดินเรา
เขาเสี่ยงอันตรายหลายอย่าง
รวมทั้งโรคภัยไข้เจ็บด้วย
ชาวบ้านและชาวเขาที่อยู่ตามป่าดงเหล่านั้น
ก็มีปัญหาเรื่องป่วยไข้เช่นเดียวกัน
เพราะอยู่ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก
หากพวกเราจะไปดูแลรักษาเขาบ้าง
จะเป็นเดือนละครั้ง สองเดือนครั้ง
หรือแม้แต่สามเดือนครั้งก็ได้
จะได้ช่วยเหลือเขาเป็นประโยชน์มาก...”

จากพระราชดำรัสของ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

ศาสตราจารย์ นายแพทย์อุดม ไปชะกะฤษณะ กับงาน มูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระเจ้า(๑)

พ.ศ.2507 ขณะที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ประทับ ณ พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่ ได้ทอดพระเนตรสภาพความเป็นอยู่และการทำงานของตำรวจตระเวนชายแดนทรงเยี่ยมผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนและท้องถิ่นห่างไกลทุรกันดารทรงพบเด็กไม่มีโรงเรียน ขาดการศึกษา ทรงพบประชาชนและเจ้าหน้าที่ของราชการ ยามป่วยเจ็บไม่มีแพทย์แผนปัจจุบันรักษา สุขภาพเสื่อมโทรม ต้องทุกข์ทรมานเพราะความเจ็บป่วยด้วยพระมหากรุณาธิคุณ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้ทอด.ร่วมกับชาวบ้านจัดสร้างโรงเรียนและให้ทอด.เป็นครูสอน จึงเป็นการแก้ไขเรื่องการศึกษาของเด็กเป็นอันดับแรกสำหรับเรื่องสุขภาพและการเจ็บป่วยนั้น ทรงศึกษาปัญหาต่างๆ เพื่อทรงหาแนวทางช่วยเหลือประชาชนเหล่านั้น

พ.ศ.2512 ระหว่างเสด็จฯเพื่อทรงเยี่ยมราษฎรภาคเหนือ ได้ทรงมีพระราชปรารภเกี่ยวกับแนวพระราชดำริ ในการจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่กับ พ.ต.อ.นิรันดร ชัยนาม ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่และภรรยา คือ คุณหญิงพูนผลชัย ชัยนาม ซึ่งท่านผู้ว่าราชการ และคุณหญิง ได้ไปเชิญชวนบรรดาแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกรและพยาบาล เพื่อเป็นอาสาสมัครทำงานในหน่วย แพทย์เคลื่อนที่ในสมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2512 เวลา 16.00 น. ณ สถานีเหล่ากาชาด จังหวัดเชียงใหม่

- ช่ายนามผู้เข้าร่วมประชุม
- 1.คุณหญิงพูนผลชัย ชัยนาม นายกเหล่ากาชาดจังหวัดเชียงใหม่
 - 2.คุณเสงี่ยม ช.สิงหนธร เลขาธิการเหล่ากาชาด
 - 3.คุณถนอมวงศ์ สุคนธ์ทรัพย์ เลขาธิการเหล่ากาชาด จังหวัดเชียงใหม่
 - 4.นายแพทย์กนก รัตน์ย สหสถานพยาบาล
 - 5.นายแพทย์ระเบียบ ฤกษ์เกษม คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลนครเชียงใหม่
 - 6.นายแพทย์ชัยโรจน์ แสงอุดม คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลนครเชียงใหม่
 - 7.นายแพทย์ชาญ สถาปนกุล คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลนครเชียงใหม่
 - 8.นายแพทย์ยงยุทธ สัจจวาณิชย์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลนครเชียงใหม่
 - 9.นายแพทย์จินดา สิงหนตร โรงพยาบาลจินดาสิงหนตร
 - 10.นายแพทย์บุญชม อาริวงศ์ เชียงใหม่เวชการ
 - 11.นายแพทย์พิพัฒน์ ตรังรัฐพิทุ์ โรงพยาบาลแมคคอร์มิค
 - 12.นายแพทย์พวงรัก สิริพันธุ์ โรงพยาบาลแมคคอร์มิค
 - 13.นายแพทย์มณู แมนมนตรี สถานพยาบาลแมนมนตรี

■ นายแพทย์กมล สินธวานนท์

Keyword

ผู้เข้าประชุมทุกคนมีความยินดี ที่จะเป็นอาสาสมัครไปช่วยรักษาพยาบาลตำรวจตระเวนชายแดนและชาวบ้าน ตลอดจนชาวเขาตามพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคเหนือ

วันเสาร์ที่ 22 กุมภาพันธ์ 2512 สมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ มีพระกระแสให้พวกเราขึ้นไปเฝ้าฯที่พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ เวลาประมาณ 19.00 น. ทรงรับสั่งว่า "ฉันได้ไปเยี่ยมตำรวจตระเวนชายแดนที่ปฏิบัติงานในป่าเขา เพื่อปกป้องรักษาแผ่นดินเรา เขาเสี่ยงอันตรายหลายอย่าง รวมทั้งโรคภัยไข้เจ็บด้วย ชาวบ้านและชาวเขาที่อยู่ตามป่าดงเหล่านั้น ก็มีปัญหาเรื่องป่วยไข้เช่นเดียวกัน เพราะอยู่ห่างไกลการคมนาคม

ศาสตราจารย์ นายแพทย์อุดม ไปษะกฤษณะ กังงาน มูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระเจ้า (2)

ไม่สะดวก หากพวกเราจะไปดูแลรักษาเขาบ้างจะเป็นเดือนละครั้ง สองเดือนครั้ง หรือแม้แต่สามเดือนครั้งก็ได้ จะได้ช่วยเหลือเขาเป็นประโยชน์มาก"

พวกเราทุกคน หลังจากทราบพระราชประสงค์ แล้ว ต่างก็ถวายตัวเป็นอาสาสมัครของพระองค์โดยพร้อมเพรียง หน่วยแพทย์อาสา พอ.สว. จึงเกิดขึ้นในคืนวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2512

พระองค์ทรงมอบให้นายแพทย์ระเบียบ ฤกษ์เกษม เป็นหัวหน้าหน่วย นายแพทย์ยงยุทธ ลัจจวาณิชย์ และอาจารย์ปราณีต สวัสดิ์รักษา เป็นผู้ช่วย ทุกคนที่เข้าเฝ้าฯ ร่วมเป็นกรรมการทุกคนต่างก็ตั้งใจปลื้มปิติที่ได้เป็นอาสาสมัครของพระองค์ และซาบซึ้งสำนึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ทรงเมตตาต่อตำรวจตระเวนชายแดนและพลกันทร ตามป่าเขาแดนกันดาร

คณะกรรมการ พอ.สว. ได้ปรึกษาหารือกับฝ่าย ศชต.เขต 5 ซึ่งประกอบด้วย พล.ต.ต.กระจำนง ผลเพิ่ม ผบ.ตชต.เขต 5 พล.ต.ต.อังกูร ทัดตานนท์ เสธ.ตชต.เขต 5 พ.ต.ท.ไพโรจน์ บุษนาวิณ ผกก.ตชต.เขต 5 พ.ต.ต.พิมล จารักษ์ และ พ.ต.ต.มนัส คุ้มดีท่าบารุง รอง ผกก.ตชต.เขต 5 และได้กำหนดพื้นที่ปฏิบัติการในจังหวัดเชียงราย 19 แห่ง จังหวัดน่าน 10 แห่ง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 4 แห่ง และจังหวัดเชียงใหม่อีก 9 แห่ง โดยออกปฏิบัติงานทุกวันเสาร์ ใช้เครื่องบินปีกหมุนของตชต.และของกองทัพอากาศด้วย

หน่วยแพทย์อาสาในพระองค์ ออกปฏิบัติงานครั้งแรก เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2512 ที่บ้านสามหมื่น อำเภอเชียงดาว ปัจจุบันบ้านสามหมื่น

อยู่ในเขตอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่) อาสาสมัครประกอบด้วยนายแพทย์ระเบียบ ฤกษ์เกษม นายแพทย์มนตรี กันตบุตร ทันตแพทย์หญิงถาวร อนุমানราชชน อาจารย์ปราณีต สวัสดิ์รักษา หัวหน้าแผนกบริการพยาบาลคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลนครเชียงใหม่ และคุณหญิงพูลสมัย ชัยนาม นายกเหล่ากาชาดเชียงใหม่

14 พฤษภาคม พ.ศ.2509 - พ.ศ.2517

ในปี พ.ศ.2485 ได้มีการจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยขึ้น และตั้งหลักอยู่ที่ภาคอีสานก่อน นายประสงค์ สุขุม อดีตเลขาธิการ ร.พ.ช. เห็นว่าจะต้องพัฒนาอีสานให้ดี ทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการใช้การแพทย์จะเป็นวิธีการอันหนึ่ง ที่จะเข้าถึงและตั้งประชาชนมาหาฝ่ายรัฐบาลได้มาก ได้เชิญผู้แทนศิริราชจุฬาลงกรณ์ กรมการแพทย์ เทศบาลกรุงเทพฯ มาปรึกษาถึงการออกพัฒนาการแพทย์ให้ชาวอีสาน

ศิริราช โดยการนำของ ศาสตราจารย์นายแพทย์อุดม ขณะเป็นคณบดี เลือกไปจังหวัดอุดรธานี แบ่งย่อยออกไป 5 จุด

- ที่ตัวจังหวัดเอง
- สถานีอนามัยชั้น 1 หนองบัวลำภู
- สถานีอนามัยชั้น 1 หนองหาน
- สถานีอนามัยชั้น 1 เพ็ญ
- สถานีอนามัยชั้น 2 ผือ

จุฬาลงกรณ์ เลือกไปจังหวัดร้อยเอ็ด กรมการแพทย์ เลือกไปจังหวัดอุบลราชธานี เทศบาลนครกรุงเทพฯ เลือกไปจังหวัดหนองคาย

■ นายแพทย์กมล สินธวานนท์

MATICHON INFORMATION CENTER		Subject Heading :	
Date :	13 ส.ย. 2543	Page :	๖
Keyword		Source :	สยามรัฐ No :

๑๐๐ ปี สยามรัฐ

สำหรับศิริราชนั้น มีแพทย์อยู่ประจำทุกแห่งที่จังหวัดอุดรธานี 4-5 คน และในสถานีอนามัยแห่งละ 2 คน มีพยาบาลแห่งละ 4 คน

ศิริราช ประจำอยู่อุดรธานี จนถึงพ.ศ. 2517 เป็นเวลาทั้งหมดที่ประจำอยู่อุดรธานี รวม ทั้ง 4 อำเภอ 8 ปี ศาสตราจารย์นายแพทย์อุดม ไปะกะกฤษณะ ได้เดินทางไปอุดรธานีเอง 32 ครั้ง ขณะนั้นมูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ยังไม่ถือกำเนิดขึ้น

การพัฒนาการแพทย์เคลื่อนที่ครั้งนั้น เป็นแบบฉบับของแพทย์เคลื่อนที่ที่ไม่มีใครเหมือน มีผู้กล่าวว่า ได้ตั้งประชาชนเมกทางฝ่ายรัฐบาลได้ดี จนอีสานยังไม่มีเขตปลดปล่อยอย่างภาคใต้

ในระหว่างเวลา พ.ศ.2509-2517 นี้

ศาสตราจารย์ นายแพทย์อุดม ไปะกะกฤษณะ กับงาน มูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ (3)

ศาสตราจารย์ นายแพทย์อุดม ได้ออกเดินทางไปนมัสการพระสงฆ์ชั้นครูบาอาจารย์ ซึ่งเป็นพระที่สำคัญที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบและมีอยู่ในภาคอีสานหลายรูป ศาสตราจารย์อุดมกล่าวว่า คนไทยนั้นมีปัญญาดี รู้ว่าพระภิกษุรูปไหนดี รูปไหนไม่ดี วัดเหล่าใดที่เรียกกันว่า วัดป่า จึงมีผู้นิยมทำบุญกันมากมาย จุดปัจจัยไทยทานที่มีอยู่ในวัดมีมากพอทำนอจารย์มหาบัว สมภารวัดป่าบ้านตาด จึงพูดเสมอว่า "พระในวัดนี้ ไม่ต้องอนาทรร้อนใจเรื่องปัจจัย 4 มีคนทำบุญกันมาก หน้าที่สำคัญของพระก็คือ ตั้งใจปฏิบัติธรรมด้วยสติปัญญา ศรัทธาความเพียรตลอดวัน ตลอดคืน เพื่อกำจัดกิเลสและทำจิตใจให้บริสุทธิ์ได้จริงๆ"

ท่านได้เข้าไปนมัสการครูบาอาจารย์เหล่านี้เริ่มด้วยที่จังหวัดอุดรธานี เมื่อหมดงานของหน่วยแพทย์เคลื่อนที่แต่ละจุดแล้ว วันศุกร์เย็น ก็เข้าวัดค้างในวัดได้ 3 คืน วันจันทร์ก็ออกมาทำงานได้ตามปกติ

การเข้าวัดป่าสม่ำเสมอในเวลาที่ผ่านมาครั้งชีวิต ทำให้ท่านรักต่างจังหวัด โดยเฉพาะวัด เพราะ

1.เป็นที่สงบ วิเวก มีแต่สิ่งสะอาด เย็นตา เย็นใจ อากาศบริสุทธิ์

- 2.มีป่าเขา แม่น้ำ ตามธรรมชาติ
 - 3.มีครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบตรงตาม รอยพระพุทธเจ้าคอยแนะนำสั่งสอน
 - 4.มีที่อยู่อาศัย และอาหารพอเหมาะกับการปฏิบัติธรรม
 - 5.มีเพื่อนปฏิบัติธรรม ซึ่งตั้งใจมาปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัด
 - 6.ไม่เสียค่าบำรุงอะไรทั้งสิ้น
- ท่านกล่าวว่า มีที่ไหนในโลก ที่มีสถานที่ประเสริฐเช่นนี้ในเมืองไทย ต้องรับคนทุกชั้นตั้งแต่ผู้ลากมากดี จนถึงยาก ขอให้เราช่วยกันบำรุงรักษาสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้ไว้ตลอดไป

พ.ศ.2507-พ.ศ.2510 ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล (ครั้งแรก)

พ.ศ.2513 - พ.ศ.2516 ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล (ครั้งที่ 2)

1 ตุลาคม พ.ศ.2514 เกษียณอายุราชการ แต่ยังคงดำรงตำแหน่งคณบดีฯ อยู่ เพราะยังไม่พ้นวาระคณบดีตามหลักเกณฑ์ในขณะนั้น

■ นายแพทย์กมล สินธวานนท์

MATICION INFORMATION CENTER		Subject Heading :	
Date : 14 ต.ย. 2543	Page : 5	Source : สยามรัฐ	No :
Keyword :			

ศาสตราจารย์ นายแพทย์อุดม ไปชะกฤษณะ 5 กับังงาน มุลนินิแพทยอาสาสมเด็จย้า (4)

หลักการในการกำหนดพื้นที่เพื่อออกปฏิบัติงานของหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ พอ.สว.ในระยะแรก (พ.ศ.2512-2527)

1. ให้เป็นจังหวัดที่มีเขตติดชายแดน (นอกจาก พอ.สว. จังหวัดยโสธร ซึ่งแยกออกมาจาก พอ.สว. จังหวัดอุบลราชธานีเดิม) ผู้ว่าราชการจังหวัดในนามของประชาชนและแพทย์ กราบบังคมทูลขอพระราชทานให้มี พอ.สว.ประจำจังหวัดนั้นๆ หลักการนี้คงถือปฏิบัติมาจนบัดนี้ แม้ผู้ว่าราชการจังหวัดใหม่ ซึ่งย้ายเข้ามารับหน้าที่ตามปกติ มุลนินิ พอ.สว.จะเรียนถามความประสงค์ของท่านในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัด ยังคงต้องการรับการสนับสนุนจากมุลนินิในขอบเขตวัตถุประสงค์ และหน้าที่ของมุลนินิต่อไปหรือไม่

2.ยาและอาหารพระราชทานให้ ส่วนเครื่องมือแพทย์จะพระราชทานให้หัวหน้าหน่วยตามความจำเป็น ยานพาหนะใช้เฮลิคอปเตอร์

3.ผู้ที่ออกปฏิบัติงาน ต้องมีเครื่องหมาย (ซึ่งเป็นที่มาของเสื้อ พอ.สว.และบัตรประจำตัว)

4.อาสาสมัครมี 2 ประเภท คือ

4.1 อาสาสมัครสามัญ ได้แก่ อาสาสมัครสายการแพทย์ หรือสาธารณสุข เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาล เป็นต้น

4.2 อาสาสมัครสมทบ ได้แก่ ผู้ที่ศรัทธาในกิจการ พอ.สว.ช่วยทำงานด้านอื่นๆ นอกเหนือจากสายการแพทย์และสาธารณสุข

5.ให้มีการออกหน่วยในวันเสาร์-อาทิตย์ เพื่อให้กระทบกระเทือนต่อผู้ป่วยที่จะมารับการรักษาที่โรงพยาบาลกับให้อาสาสมัครผลัดเปลี่ยนกันออกปฏิบัติงาน เพื่อให้กระทบกระเทือนถึงภารกิจและงานส่วนตัวของอาสาสมัคร

6.การเป็นหมู่บ้านที่ทุรกันดารห่างไกลการคมนาคมไม่สะดวก ในสมัยแรกยังไม่มียศพลทางไว้ชัดเจน

7.เป็นพื้นที่ที่ไม่มีหน่วยแพทย์อื่นใดเข้าไปถึง และต้องมีความปลอดภัยแก่คณะปฏิบัติงาน

8.ควรมีการปฏิบัติงานซ้ำพื้นที่ซึ่งออกปฏิบัติงานแล้วอีก เพื่อให้ประชาชนที่ได้รับบริการนั้นไม่

เกิดความรู้สึกว่าคุณทอดทิ้งและเพื่อติดตามผลการรักษา

9.การเลือกพื้นที่ออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ พอ.สว.ในจังหวัดนั้น ไม่จำเป็นต้องออกปฏิบัติงานครบทุกอำเภอ ควรเลือกตามความเหมาะสมตามหลักการดังกล่าวแล้ว

9 มิถุนายน 2513 เป็นปีที่ 25 ในรัชกาลปัจจุบัน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้ประกาศเฉลิมพระนามาภิไธย สมเด็จพระราชปิตา เจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์ เป็นสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนก และเฉลิมพระนามาภิไธย สมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ เป็นสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีตามที่จารึกไว้ในพระสุพรรณบัฏ

ชื่อย่อของหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ในพระองค์คงใช้ "พอ.สว." ตามเดิม

กิจการของหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ในพระองค์ ดำเนินการไปเพื่อวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้ผลเป็นอย่างดียิ่งประชาชนมีจิตศรัทธา ถวายเงินสมทบทุน โดยเสด็จพระราชกุศลเป็นจำนวนมาก พระองค์เสด็จออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ด้วย ทรงงานโดยพระองค์เอง ผู้ป่วยเมื่อได้รับการรักษาแผนปัจจุบัน โดยมากจะหายอย่างรวดเร็วกว่าเดิม สำหรับทางทันตแพทย์นั้น ได้มีทันตแพทย์ออกมาร่วมอยู่ในหน่วยด้วยทุกครั้ง ความทุกข์ทรมานจากการปวดฟัน โรคทางฟันต่างๆ เช่น ฟันผุ เมื่อจัดการถอนฟันออกตามข้อบ่งชี้ ย่อมหายไปราวพลัดทิ้ง

ในพ.ศ.2515 พระองค์ทรงทราบว่าเป็นประเทศออสเตรเลีย มีแพทย์ทางอากาศ ให้การรักษาแก่ประชาชนของเขาทางวิทยุ เทียบกับประเทศไทย เราจะให้แพทย์ซึ่งไปในหน่วยแพทย์เคลื่อนที่เข้าไปหาประชาชนบางแห่ง การเดินทางแม้จะไม่ได้โดยทางเครื่องบินก็ทรมานเวลาจะหมดไปด้วยการเดินทางเสียเป็นส่วนใหญ่ เวลาที่จะใช้ในการรักษาเป็นส่วนน้อย ย่อมไม่คุ้ม ดังนั้นหากจะใช้วิทยุมาช่วย จะย่นเวลาซึ่งหมดไปในการเดินทางไปกลับได้อย่างมาก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้นายแพทย์มณฑลเชียร บุนนาค แพทย์ประจำพระองค์เดินทางไปศึกษาที่ประเทศออสเตรเลีย ในพ.ศ.2515 และเมื่อกลับมาแล้ว ได้จัดตั้งโครงการแพทย์อาสาทางอากาศขึ้น ในพ.ศ.2516 มีสถานีรับ-ส่งวิทยุ เพื่อแพทย์ทางวิทยุอยู่ 3 ประเภท

- สถานีรักษาได้แก่ สถานีอนามัย ซึ่งอยู่ในตำบล หรือหมู่บ้าน มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้การดูแลรักษาผู้ป่วยในลักษณะมูลฐานอาจให้ยาสามัญประจำบ้าน หากไม่แน่ใจว่าผู้ป่วยจะเจ็บป่วยด้วยโรคอะไร หรือมีอาการหนัก จึงปรึกษากับแพทย์ซึ่งประจำอยู่ที่โรงพยาบาลสอบถามได้ทั้งประวัติการเจ็บป่วย การตรวจโรค และให้การรักษาได้โดยใช้ยาตามบัญชียาหลัก (Essential drug)

■ นายแพทย์กมล สินธวานนท์

5

๑๐๐ ปี สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี

กรุณา โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งสถานีรักษาแห่งแรกที่ สถานีอนามัยบ้านบ้องตี้ ตำบลบ้องตี้ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีสถานีโรงพยาบาล ซึ่งมีแพทย์ เป็นผู้สั่งการรักษาทางวิทยุรับ-ส่งที่โรงพยาบาลพหล-พลพยุหเสนา จังหวัดกาญจนบุรี

วันที่ 21 พฤษภาคม 2517 หลังจากหน่วย แพทย์อาสา เป็นหน่วยแพทย์ในพระองค์ เป็นเวลา 5 ปี กิจการต่างๆ ได้เจริญก้าวหน้าไปด้วยดี มีจังหวัด พอ.สว.เพิ่มขึ้นตามลำดับ ดังต่อไปนี้

พ.ศ.2512 จังหวัด พอ.สว. มีจำนวน 20 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน น่าน อุตรธานี นครพนม สกลนคร หนองคาย เลย ยะลา นราธิวาส สงขลา นครศรีธรรมราช ชุมพร ประจวบคีรีขันธ์

ศาสตราจารย์ นายแพทย์อุดม โปะชะกฤษณะ
กับงาน มูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระเจ้า (ตอนจบ)

- สถานีโรงพยาบาล ได้แก่ สถานีอยู่ที่อำเภอ หรือจังหวัดดังกล่าวแล้ว ในรายที่รีบด่วน เช่น ได้รับความ อุบัติเหตุ ทุบถัด การตกเลือดจากการคลอดบุตร ฯลฯ อาจขอเครื่องบินปีกหมุนนำส่งผู้ป่วยนั้น ๆ ไปยังโรงพยาบาลที่เหมาะสมที่สุด

- สถานีสนับสนุน ได้แก่ หน่วยงานและเหล่าทัพ รวมทั้ง ๓๓๓. ซึ่งมียานพาหนะ ได้แก่ เครื่องบินปีกหมุน รถยนต์ เรือยนต์ นำแพทย์ไปหาผู้ป่วยหรือนำผู้ป่วยหนักมาหาแพทย์ที่โรงพยาบาล แล้วแต่กรณี

แพทย์อาสาทางวิทยุ ต้องได้รับการอบรมเป็นพิเศษ รวมทั้งเจ้าหน้าที่วิทยุ แยกจากอาสาสมัคร หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ทำงานเป็นเวรตลอด 24 ชั่วโมง

วันที่ 17 มกราคม 2516 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายแพทย์มณฑลเศียรบัว แพทย์ประจำพระองค์ ทดลองจัดตั้งสถานีรักษาที่กองร้อย ๓๓๓. บ้านพบพระ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ซึ่งอยู่ห่างจากเขื่อนภูมิพล ประมาณ 100 กม. ให้ตำรวจพยาบาลทำหน้าที่ติดต่อกับนายแพทย์สุธรรม หิรัญนิรมล แพทย์ในขบวนเสด็จ ทำหน้าที่ให้คำแนะนำและสั่งการรักษาจากสถานีรักษาที่เขื่อนภูมิพล สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้เสด็จมาจากทอดพระเนตร รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 ฝ่าย ได้เข้าเฝ้าฯ ชมการทดลองตรวจนั้นด้วย ทำให้เข้าใจในการที่จะร่วมมือกันปฏิบัติงานต่อไป

วันที่ 11 กรกฎาคม 2516 พระองค์ทรงพระ-

กรุณาโปรดเกล้าฯ ราชบุรี เพชรบุรี อุบลราชธานี เพชรบูรณ์ พ.ศ.2513 จังหวัด พอ.สว. มีจำนวนเพิ่มขึ้น 11 จังหวัด คือ ตาก อุตรดิตถ์ พิษณุโลก ตราด ปราจีนบุรี จันทบุรี บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ ระนอง สตูล

พ.ศ.2514 จังหวัด พอ.สว. มีจำนวนเพิ่มขึ้น 3 จังหวัด คือ ปัตตานี พัทลุง สุราษฎร์ธานี

พ.ศ.2515 จังหวัด พอ.สว. มีจำนวนเพิ่มขึ้น 2 จังหวัด คือ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี

พ.ศ.2516 จังหวัด พอ.สว. มีจำนวนเพิ่มขึ้น 3 จังหวัด คือ พังงา กระบี่ ตรัง

รวมทั้งสิ้น 39 จังหวัด

เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยแพทย์ พอ.สว. มีฐานมั่นคง สามารถดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่อง สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเริ่มแรก 1 ล้านบาท เพื่อจัดทะเบียนหน่วยแพทย์อาสา เป็น "มูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี" ได้รับอนุญาต เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ.2517 ใช้อักษรย่อเป็นภาษาไทยว่า "พอ.สว." ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า "Princess Mother's Medical Volunteer Foundation" และใช้อักษรย่อเป็นภาษาอังกฤษว่า P.M.V.F. มูลนิธิมีเลขทะเบียนลำดับที่ 802

■ นายแพทย์กมล สินธวานนท์